

Josip Franjo Mikulec (Krušljevo Selo,1878.g.-Genova,1933.g.) - veliki avanturista, pustolov i svjetski putnik iz Hrvatskog zagorja

„Jeste li kad čuli za Josipa Mikulca – svjetskog putnika“ koji je čak dva puta obišao svijet pješice?“

Ako niste, ne brinite se jer niste jedini! Niti mi nismo o njemu ništa znali sve dok nismo počeli istraživati njegovu životnu priču i neobičan život koji je proveo u dvadeset osmogodišnjem putovanju svijetom pješice. Moramo naglasiti također kako nam se izvrsno naš projekt i istraživanje o Josipu Mikulcu uklopilo jer ove godine upravo je i 110. godišnjica njegova putovanja svijetom pješice.

Veliki dio podataka o njemu smo našli zahvaljujući istraživanjima hrvatskog iseljenika dr. Ante Čuvala iz Chicaga, koji je pronalazio po brojnim američkim novinama članke o Josipu Mikulcu, a kada je pretraživao mikrofilmove čikaške Hrvatske Zastave naišao je ina nijemi film iz 1922.g. u kojem se u filmskim vijestima spominje Josip Mikulec i njegovo putovanje. Kod nas se njime bavio i poznati hrvatski matematičar Darko Žubrinića, prof., Nenad Bach i Marijan Ožanić koji su njima dostupne podatke 2012.g. stavili na internet. Dio podataka smo dobili i od Branka Mikulca, daljnjeg rođaka Josipa Mikulca koji nam je prepričao što se u njegovoj obitelji zna o tom izuzetnom čovjeku. Prepoznatljivi su mu znak bili štap za hodanje, kapa ili šešir, ruksak i cipele. Gdje da je došao uvijek je isticao kako je Hrvat.

O JOSIPU MIKULCU I NJEGOVI PUTOVANJIMA SVIJETOM

Josip Franjo Mikulec rođen je 15. siječnja 1878. u Krušljevu Selu od oca Josipa Mikulca i majke Kate r. Novosel iz istog sela. „Joža“, kako su ga zvali njegovi Zagorci, potjecao je iz siromašne i brojne zagorske obitelji, a djetinjstvo i mladenaštvo je provodio okapajući tuđe vinograde.

Kao mlad čovjek u dobi od 28.g. krenuo je u veljači 1906. u Ameriku s nekim krdom konja koje je iz Zagreba išlo u Ameriku. Tako je započeo svoje dvadeset osmogodišnje putovanje svijetom pješice. Prvotni cilj mu je bio da će za 5 godina proći 25.000 milja pješice i nakon putovanja napisati putopis. Čak je sklopio i neki ugovor sa Maticom hrvatskom koja mu je trebala isplatiti 50.000 kruna i izdati knjigu. Kasnije novine pišu da mu je taj ugovor s Maticom propao i da se njegov putopis izrodio u romantični roman. Tada se i navodi da je poderao 36 pari cipela, što bi značilo da je, premda nije ispunio Maticine uvjete, nastavio pješčiti i dalje.

JOE Started without money. Cannot beg—must pay his way selling his own picture post cards. BUY ONE. Give what you wish.

JOSEPH MIKULEC

CHAMPION LONG DISTANCE WALKER

Started from Croatia, Austria-Hungarian Monarchi, on February 5th, 1906, to walk 25,000 miles in five years. So far has walked 16,000 miles.

zapisano kako ne želi prosjačiti već da mu za razglednicu ljudi daju koliko sami žele, jer si njome plaća putovanje svijetom pješice. „Started without money. Cannot beg—must pay his way selling his own picture post cards. BUY ONE. Give what you wish.“

Na jednoj razglednici slikao se sa svojom prvom ženom Annom Stipou, rumunjskom pjesnikinjom koja je također putovala svijetom pješice.

Svijetom je putovao bez ikakvih materijalnih sredstava, jedino je prodavao razglednice sa svojim likom i pričom i od toga kupovao hranu. Nešto malo novaca na početku je sigurno dobio i od Matice hrvatske kao akontaciju za članke o putovanjima. Tijekom putovanja zasigurno je bilo i dobrih i darežljivih ljudi koji su mu priskakali u pomoć.

Preko tih razglednica koje je prodavao, a nekoliko ih je i do danas ostalo sačuvano, saznajemo odakle je i kada krenuo na putovanje, kako je izgledao, koliko je kilometara (milja) prevalio ili cipela poderao. Također je na razglednicama

AROUND THE WORLD

JOSEPH MIKULEC STARTED FROM AUSTRIA FEBRUARY 5, 1906. WILL WALK 25,000 MILES FOR 27,000 CROWNS. SO FAR WALKED OVER 17,000 MILES.

ANNA STIOPU, A POET OF ROMANTIC ROUMANIA, STARTED FROM BUKAREST MAY 2, 1905. WALKED OVER 11,000 MILES.

O SAMOM PUTOVANJU, DRŽAVAMA KOJE JE POSJETIO I NOVINAMA KOJE SU PRATILE NJEGOV PUT

Kao što smo već rekli krenuo je iz Zagreba 5.veljače1906.g. prateći krdo konja koje je trebalo doći do Amerike. Put iz Hrvatske Jožu je vodio preko Italije, Francuske i Španjolske do Portugala. Otud je brodom otplovio u Cape Town, a odatle je otputovao u Argentinu. Htio je preći iz Mendoze u Čile, ali zbog hladnoće i snijega u Andama, pošao je prema Buenos Airesu. Imao je problema u prelasku preko provincije Pampa, gdje je osim neprikladna terena za hodanje, trpio

je nestašicu hrane i vode, a usput su ga orobili i razbojnici. Bilo je to 1907. godine. U Buenos Airesu Mikulec se susreo s najbogatijim Hrvatom u Argentini, brodovlasnikom Nikolom Mihanovićem, koji ga je vrlo gostoljubivo primio. Iz Buenos Airesa je otišao u Montevideo, zatim prema sjeveru kroz Brazil (Santos, Rio de Janeiro, Vitoria, Bahia). I u Brazilu je bio orobljen, ali su mu tamo najviše jada zadavali komarci.

U Brazilu se, kao radnik, ukrcao na parobrod i stigao u Philadelphiu, a odatle je pošao u Baltimor i Washington – kroz Virginiju, Zapadnu Virginiju, Kentucky i dio Ohia, Indianu, Illinois, Missouri, Kansas do Colorada. Do dolaska u Pueblo u državi Colorado, prevalio je 15.800 milja, pa je nadmašio svoj plan i raspored putovanja za 800 milja. O njegovom dolasku u Pueblo pišu tada američke novine Star Journal od 23. studenog 1908. koje su donijele podulje izvješće da je tih dana u grad Pueblo stigao Mikulec “mladi Hrvat” i opisuju njegovo putovanju pješice od Zagreba do Puebla. Članak iz Puebla donosi i Josipove pohvale Americi i Amerikancima, te veli da je Mikulec 22. studenog stigao u mjesto Springs, Colorado, i da će odsjesti kod Nikole Badovinca.

U međuvremenu se 1908.g. oženio Annom Stipou, rumunjskom pjesnikinjom i avanturisticom koja je iz Rumunjske krenula pješice u svijet u svibnju 1905.g. Članak iz New York Timesa od 2. rujna 1923. također dodaje da je Joža u prosincu 1910. postao američki državljanin, a u Mikulčevom zahtjevu za državljanstvo više ne piše da je oženjen, što daje za pretpostaviti da se je od Rumunjke Anne Stipou razveo negdje prije toga.

JOSEPH FRANK MIKULEC
Globe Trotter—American Citizen

IZ Colorada je trebao nastaviti put prema zapadnoj obali do Portlanda. Iz Portlanda je trebao poći u Australiju, pa preko do Japana, a zatim sibirskim vlakom preko Rusije do St. Petersburga. Opis Josipova putovanja do Portlanda i po Aziji još do sada nije dr. Ante Čuvalo uspio pronaći, ali je pronašao članak u Chicago Daily Tribune od 29. srpnja 1910. u kojem piše da je svjetski putnik Mikulec stigao u Chicago 27. srpnja i da Hrvati za njega priređuju doček za

nedjelju 30. srpnja 1910. u Nacionalnom domu na 18. ulici, te da zatim odlazi u Springfield, glavni grad države Illinois, da bi od gubernera mogao dobiti autograf, kao što je dobio od drugih gubernera kroz čije države je prolazio. Također se navodi da je imao autentičan autograf predsjednika Amerike Tafta. Članak završava da je Mikulec dotad poderao 42 para cipela i da mu putovanje ide po planu kako je ugovorio s Maticom, i čak da je 19 dana ispred planiranog vremena.

U Chicago Daily Tribune od 21. veljače 1917. najvažnija pak je vijest u članku ta da je Mikulec dan prije, "nakićen duzinom" raznih odličja na grudima, sa svojom novom zaručnicom Mary Medrić posjetio gradski ured za vađenje vjenčanih dozvola. Ona je tada imala 36, a on 39 godina. Pisac članka veli da je Mikulec tad postao "obični čikaški 'Joe', umjesto hrvatskog 'Jože'" i da će mladi par živjeti na adresi 1332 W. 18. ulica, Chicago. Usput, u tom dijelu grada bila je jedna od tadašnjih velikih hrvatskih naseobina. Dakle, bilo bi za očekivati da se sad Joe Mikulec oženio, smirio i nastavio "normalan" život među Hrvatima u ovom gradu. Ali, novinar se prevario, on je i dalje ostao "hrvatski Joža" i nastavio putovati svijetom. I u takvom upornom hodanju prolazile su godine, pa je od 1910. do 1923. obišao je slijedeće zemlje: Australiju, Novi Zeland, Indiju (1912.g.), Kinu gdje je bio (1917.g.), Japan (1921.), Egipat, Svetu Zemlju i Južnu Afriku.

O njegovim pak brakovima ni ženama u Krušljevom Selu se nije ništa znalo, kako nam je ispričao gosp. Branko Mikulec

Vijesti o Josipu Mikulcu- svjetskom putniku koji je u „poslu sakupljanja potpisa“ („*in the sign business*“) pojavile su se i u nijemom filmu na filmskim vijestima „Pathe news“ iz 1922.g. U filmu koji traje nekih 50 sekundi prikazan je J. Mikulec sa svojom knjigom te se navodi da su mu se 1919.g. u Washingtonu potpisali i princ od Walesa i supruga američkog predsjednika T. W. Wilsona.

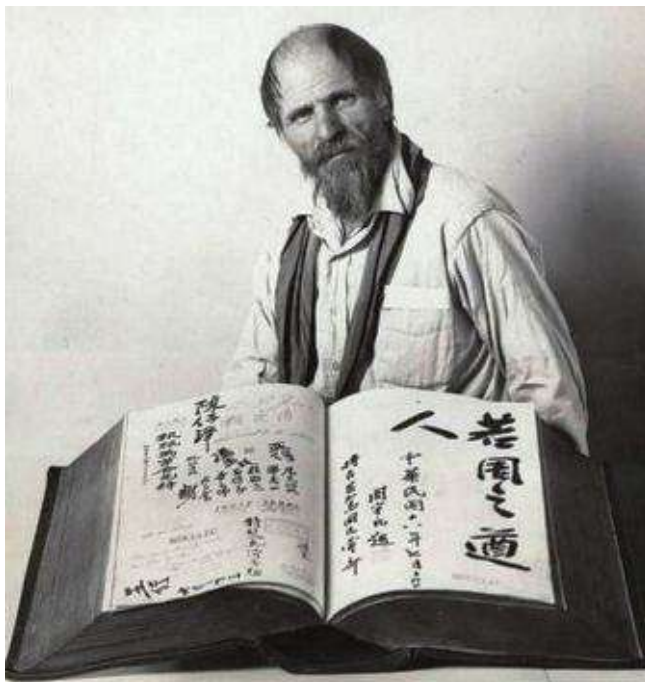
PATHE NEWS

The Globe Trotter secured the signature of the Prince of Wales on his visit to Washington in 1919; note signature of Mrs. Woodrow Wilson under the royal name.

Joža tada iz New Yorka krenuo prema zapadu.

U Americi su ga zvali Joe i Joseph te su mu u brojnim novinama zbog stalnih putovanja nadjenuli i brojne nadimke kao što su „globetrotter“, „neumorni pješak kuglom zemaljskom“, „vječiti putnik“ i „sakupljač autograma“. Nekoliko puta se tijekom godina stalnih putovanja vraćao u rodno Krušljevo Selo i njegovi sumještani i rodbina dočekivali su ga kao slavnog čovjeka, ali i kao čudaka. Najviše im je ostalo u sjećanju čudno ponašanje čuvenog putnika koji je na šljivu u vrtu stavio nekakve daske i spavao vani na drvu. I uglavnom nije imao strpljenja mnogo pričati znatiželjnim seljanima o svojim putovanjima.

Zadnji članak o njemu kojeg je gospodin Čuvalo uspio naći o Mikulcu bio je u New York Timesu je od 29. travnja 1928., a naslovljen je “Čovjek 28 godina na turneji skupljanja autograma”.

O KNJIZI

Posebnost njegova putovanja, kao što smo već spominjali, bila je velika, debela, kožom uvezena knjiga na kojoj je na koricama pisalo „Collection by Mikluec“.

U njoj je putujući dva puta oko svijeta sakupio oko 30.000 autograma (autografa) brojnih svjetskih uglednika- od državnika, predsjednika, gradonačelnika, važnijih osoba iz poslovnih krugova, kazališta, politike i dr. U knjizi su između ostalih bili potpisi

američkih predsjednika T. Roosevelta, W.H. Tafta, W. Wilsona, W.G. Hardya i C. Coolidgea, a potpisali su je i mnogi drugi uglednici: Lloyd George, Princ od Walesa, predsjednik Kine, admiral Togo, J. Pierpont Morgan, gradonačelnik New Yorka John F. Hylan, brojni senatori, guverneri, ambasadori, kako tada bilježi novinski članak iz New York Timesa od 2.rujna 1923.g. Bio je osobno primljen i u Bijelu kuću u Washingtonu te na carski dvor u Japanu.

U novinama New York Timesa od 20. studenog 1923.g. ponovno je članak o Joži. Veli se da je Joža ponovo stigao u New York noseći svoju knjigu od 2.896 stranica i tešku 26 kg (58 funti). Joža je došao u grad i odmah posjetio tvrtku Rosenbach, trgovinu rijetkih knjiga, da bih unovčio dragocjene autograme. Glavni mu je razlog za prodaju bio umor od nosanja te velike knjižurine. Za knjigu je tražio

10.000 dolara, ali ju ipak nije prodao. Zanimljivo je da ga je u trgovinu pratio novinar New York Timesa, koji opisuje Jožu i njegovo podrijetlo. Novinar dalje piše da je Joža vječiti putnik, nabraja iskupljene autograme znameniti ljudi, kako

se Joža žali da nije uspio dobit autograf ni jednog kralja, itd. Mikulec je tražio 10.000 dolara za knjigu a vlasnik Dr. Rosenbach je prosudio da je to realna cijena, ali da se on ne bavi takvim knjigama, nego mu je preporučio posjetiti Henry E. Huntingtona u Kaliforniji, koji bi možda otkupio knjigu ove vrste. Mikulec se nato uhvatio za glavu i kazao da ima Huntingtonov autograf, ali da mu nije palo na pamet ponuditi mu knjigu kad je bio kod njega u Kaliforniji.

Posljednji pronađeni zapis o Mikulčevom putovanju pronađen u New York Timesu od 29.travnja 1928.g. kaže kako je knjiga sadrži

potpise nekoliko europskih vladara, devet američkih predsjednika i mnogobrojnih glasovitih umjetnika, pisaca, glumaca, znanstvenika, političara, vjerskih uglednika itd. Tri puta se susreo s američkim predsjednikom Theodorom Rooseveltom. Osim potpisa uglednika u knjizi se nalaze zalijepljene

i brojne poštanske markice te pečati gradova, općina i država kroz koje je prolazio.

Važno je spomenuti da je knjigu na svojim putovanjima isprva nosio na rukama i ramenu, a kasnije ju je zbog težine od 26 kilograma, vozio u drvenim kolicima. Knjigu je vrlo pažljivo čuvao.

Kako je Josip Mikulec umro u Genovi 1933. godine od tuberkuloze, obitelj je nekako doznala za njegovu smrt i odlučili su otkupiti knjigu. Budući da je knjiga bila jako skupa, sedam obitelji Mikulec sakupilo je novac i otkupili su knjigu i sada je ta knjiga u vlasništvu njihovih nasljednika. Profesor Žubrinić i njegovi prijatelji trude se danas otkupiti knjigu od nasljednika i rođaka Josipa Mikulca i pohraniti ju u neki muzej da bi bila dostupna javnosti. Također su uvjereni da bi, ako se pronađu detalji o Jožinim putovanjima i autografima, bi njegovo ime moglo i trebalo biti u knjizi Guinness World Records čemu se i mi iskreno nadamo.

I tako je jedan siromašan Zagorac prije 110 godina krenuo u bijeli svijet ostvariti svoj san. Nošen nemirnim duhom i hrabrim srcem putovao je svijetom pješice 28 godina, propješačio oko 400 000 km, posjetio 26 država i pri tome u svoju 26 kg tešku i 25 cm debelu knjigu sakupio 30 000 potpisa svjetski poznatih, ali i nama nepoznatih ljudi. Danas samo možemo pretpostaviti kakve su ga sve avanture na tom putu snašle jer nam o njima nažalost nema ili još nisu pronađeni nikakvi zapisi. Ali ipak, Josip Mikulec zaslužuje dostojno mjesto u povijesti hrvatskog naroda i našeg Zagorja te da se spomen na njega održi i među novim generacijama našeg zavičaja.

Andrijana Tomić, prof.